МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВІТЧИЗНЯНОЇ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

Науковий збірник

Випуск 3

2017

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Соколенко Ольга Леонідівна *– доктор юридичних наук, професор*

Заступник головного редактора:

Корнякова Тетяна Всеволодівна *– доктор юридичних наук, доцент*

Відповідальний секретар:

Сачко Олександр Васильович *– кандидат юридичних наук*

Члени редакційної колегії:

Алексєєнко Ігор Григорович *– доктор політичних наук, кандидат юридичних наук, доцент*
Биргеу Михайло Михайлович *– доктор юридичних наук, професор (Республіка Молдова)*
Богатирьов Іван Григорович *– доктор юридичних наук, професор*
Богатирьова Ольга Іванівна *– доктор юридичних наук, професор*
Бондаренко Наталія Леонідівна *– доктор юридичних наук, професор (Республіка Білорусь)*
Вишня Володимир Борисович *– доктор технічних наук, професор*
Гошовський Володимир Сергійович *– доктор юридичних наук*
Грабильніков Анатолій Васильович *– кандидат юридичних наук, доцент*
Ємельянов Володимир Павлович *– доктор юридичних наук, професор*
Калашников Віктор Михайлович *– доктор історичних наук, кандидат юридичних наук, професор*
Кулієв Ібрагим Орудж огли *– доктор юридичних наук, професор (Азербайджанська Республіка)*
Марков Карло Анатолійович *– доктор історичних наук, професор*
Мінченко Сергій Іванович *– доктор юридичних наук, старший науковий співробітник*
Мудрицевська Людмила Михайлівна *– кандидат юридичних наук,*
кандидат філософських наук, доцент
Негодченко Олександр Володимирович *– доктор юридичних наук, професор*
Патерило Ірина Володимирівна *– доктор юридичних наук, доцент*
Приймаченко Дмитро Володимирович *– доктор юридичних наук, професор*
Пушкіна Олена Вікторівна *– доктор юридичних наук, професор*
Тертишник Володимир Митрофанович *– доктор юридичних наук, професор*
Уваров Володимир Генадійович *– доктор юридичних наук, доцент*
Халімон Сергій Іванович *– доктор юридичних наук, професор*
Чабаненко Микола Миколайович *– доктор юридичних наук, доцент*
Чукаєва Вероніка Олександрівна *– кандидат історичних наук, доцент*
Шуба Борис Володимирович *– доктор юридичних наук*
Юзікова Наталія Семенівна *– кандидат юридичних наук, доцент*

Науковий збірник містить статті, що висвітлюють питання з різних галузей права.
Видання розраховане на викладачів юридичних факультетів вищих навчальних закладів,
а також осіб, які цікавляться питаннями розвитку юридичної науки в Україні.

Зміст наукових праць не завжди збігається
з точкою зору редакційної колегії.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Internet рішенням вченої ради
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара
(Протокол № 3 від 28.09.2017 р.)

Офіційний сайт: *apnl.dnu.in.ua*

Засновник: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Науковий збірник «Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції» є фаховим виданням на підставі Наказу МОН України від 21 грудня 2015 року № 1328 (додаток № 8)

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази
Index Copernicus International (Республіка Польща)

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 21220-11020Р
від 23.01.2015 р. видане Державною реєстраційною службою України

ISSN 2408-9257

© Дніпровський національний
університет імені Олеся Гончара, 2017

УДК 342.9

Тильчик В. В.,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри адміністративного права і процесу та митної безпеки
Університету державної фіскальної служби України

Шпак Н. А.,
аспірант кафедри адміністративного права і процесу та митної безпеки
Університету державної фіскальної служби України

ДО ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УСУНЕННЯ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ У ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ З ПИТАНЬ ГЕОДЕЗІЇ, КАРТОГРАФІЇ ТА КАДАСТРУ УКРАЇНИ

ON THE ISSUE OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL SUPPORT FOR THE ELIMINATION OF CORRUPTION RISKS IN THE CIVIL SERVICE IN THE FIELD OF GEODESY, CARTOGRAPHY AND CADASTRE OF UKRAINE

У статті досліджується сучасний стан регулювання протидії корупції в земельній сфері, зокрема у діяльності спеціального суб'єкта – Державної служби з питань геодезії, картографії та кадастру України. Акцентується увага на виявленні та усуненні корупційних ризиків. Окремо звертається увага на недостатній ефективності реалізації антикорупційної стратегії у цій сфері.

Ключові слова: *запобігання корупції, корупція, порушення, пов'язані із корупцією, корупційні ризики, спеціальний суб'єкт, земельна сфера, принцип «екстериторіальності», погодження проекту землеустрою, державна експертиза землевпорядної документації.*

В статье исследуется современное состояние регулирования противодействия коррупции в земельной сфере, в частности в деятельности специального субъекта – Государственной службы по вопросам геодезии, картографии и кадастра Украины. Акцентируется внимание на выявлении и устранении коррупционных рисков. Отдельно обращается внимание на недостаточной эффективности реализации антикоррупционной стратегии в данной сфере.

Ключевые слова: *предотвращение коррупции, коррупция, нарушения, связанные с коррупцией, коррупционные риски, специальный субъект, земельная сфера, принцип «экстерриториальности», согласование проекта землеустройства, государственная экспертиза землеустроительной документации.*

This paper examines the present status of regulation combating corruption in the land sphere, in particular of a special entity – the Government service of geodesy, cartography and cadaster of Ukraine. The authors focused on the identification and elimination of corruption risks. Special drawn attention to the lack of effectiveness of the anti-corruption strategy in this sphere.

Key words: *preventing corruption, corruption, violations related to corruption, corruption risks, specific entity, land sphere, principle of "extraterritoriality", approval of land management project, state examination of land management documentation.*

Постановка проблеми. Відомо, що сьогодні одним із найбільш актуальних питань, які потребують вирішення, є запобігання проявам корупції у всіх сферах суспільного життя, а особливо у земельній. Проблема актуалізується з урахуванням оцінок як вітчизняних фахівців, так і закордонних експертів, які містять висновки про недоліки і прорахунки у практичній реалізації антикорупційних заходів. Окремо слід відзначити недостатній рівень правового забезпечення антикорупційних реформ, зокрема в частині вирішення завдань спеціальними органами протидії корупціоналізації. Одним з основних напрямів у сфері запобігання корупції є виявлення та фіксація корупційних ризиків [1], які можуть виникнути в діяльності органів влади, а також усунення умов та причин виникнення цих ризиків з урахуванням особливостей конкретної сфери діяльності. Варто відзначити, що відповідно до Національної антикорупційної стратегії на 2011–2015 рр. від 21 жовтня 2011 р. № 1001 (далі – Стратегія) земельну сферу діяльності виокремлено зоною підвищеного корупційного ризику. Це обумовлює актуальність дослідження окресленої проблеми.

Огляд останніх досліджень та публікацій. Загальні проблеми забезпечення протидії корупції були і залишаються предметом активного пошуку вітчизняних та зарубіжних вчених: О.М. Бандурки, В.Т. Білоуса, Н.О. Власенка, В.Л. Грохольського, О.Є. Єпіфанова, Д.Г Заброди, К.О. Краснової, О.Н. Литвака, О.П. Рябченко, О.С. Лагоди, О.В. Тильчик та інших. Однак, незважаючи на велику кількість публікацій, окремі проблеми розкриті частково, а інші лише позначені, що додатково актуалізує обраний предмет дослідження.

З урахуванням особливого суспільного резонансу корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних із корупцією у земельній сфері метою статті є визначення сучасного стану адміністративно-правового забезпечення запобігання корупції в частині усунення корупційних ризиків у діяльності Державної служби з питань геодезії, картографії та кадастру України (далі – Держгеокадастр України) та на цій основі визначення шляхів для його ефективного розвитку.

Виклад основного матеріалу. Розглядаючи причини недостатньої ефективності реалізації анти-

© В. В. Тильчик, Н. А. Шпак, 2017

корупційної Стратегії, низка учених указують, що, незважаючи на її існування, вона так і не стала ефективним інструментом, це пояснюється відсутністю належного контролю за її виконанням [2; 3, с. 6]. Нині основним недоліком визначено спрямованість діяльності спеціальних суб'єктів протидії корупції на «викорінення» такого явища, тобто недопущення його розповсюдження, а не на запобігання. Наведене особливо проявляється у діяльності органу, який реалізує державну політику у сфері земельних відносин, землеустрою, шляхом здійснення державного нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі в частині дотримання земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів, тощо.

Так, Держгеокадастр України, як розпорядник великого обсягу інформації у сфері земельних відносин та як суб'єкт реалізації контрольно-наглядової функції, створює значну кількість ризиків розповсюдження корупції. Відповідно до положень Методології оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади корупційним ризиком визнається ймовірність того, що відбудеться подія корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією, яка негативно вплине на досягнення органом влади визначених цілей та завдань [4].

Таке визначення важко визнати чітким і таким, що розкриває зміст поняття. Оскільки у ньому вжито низку оціночних понять, які неможливо трактувати однозначно. Наприклад: «ймовірність», «подія». Більш доцільно використати загальноприйняті правові конструкції, наприклад: юридичний факт, що включає у себе дії та події. Визначаючи у терміні «подію правопорушення», автори не враховують інші елементи складу правопорушення. Зокрема, й не конкретизується наслідок впливу на вирішення завдань органом влади та ефективність їх виконання.

Більш вдалим в цьому разі видається визначення, запропоноване колективом авторів праці «Корупційні ризики надання адміністративних послуг та контрольно-наглядової діяльності в Україні», згідноз якою корупційні ризики – це правові, організаційні та інші фактори та причини, які породжують, заохочують (стимулюють) корупцію у сферах надання адміністративних послуг і контрольно-наглядової діяльності держави [5, с. 8].

Відповідно до запропонованого авторами підходу [5, с. 12–17] до корупційних ризиків інституційно-функціонального характеру в системі органів Держгеокадастру України, на нашу думку, слід віднести такі:

– поєднання в Держгеокадастрі України функцій з вироблення політики та нормотворчості з функціями поточного адміністрування;

– сфера діяльності Держгеокадастру України доволі різноманітна і пов'язана зі здійсненням необґрунтовано широкого кола дискреційних повноважень (зокрема поєднання функцій з надання адміністративних послуг та контрольно-наглядових (інспекційних) функцій – *В.Т.*), в яких зачіпаються найбільш важливі права і свободи громадян.

Окремо ризиковою сферою поряд із названою варто виділити сферу надання адміністративних послуг Держгеокадастром України. Так, Держгеокадастр України та його територіальні органи надають платні та безкоштовні адміністративні послуги за трьома основними напрямками:

1) внесення інформації до бази даних Державного земельного кадастру (державна реєстрація земельних ділянок, обмежень у використанні земель – *В.Т.*);

2) видача з бази даних витягів та довідок (витяг з Державного земельного кадастру про земельні ділянки, обмеження у використанні земель, довідка, що містить узагальнену інформацію про землі, викопіювання з кадастрової карти – *В.Т.*);

3) інші послуги (погодження проекту землеустрою, проведення державної експертизи тощо – *В.Т.*) [6].

Прояви корупції в Держгеокадастрі України спостерігаються в усіх вищезазначених напрямах діяльності, особливо під час надання адміністративних послуг під час розпорядження землями сільськогосподарського призначення державної власності, погодження проектів землеустрою, проведення державних експертиз, сертифікації інженерів-землевпорядників, тощо.

Пріоритетні заходи із запобігання та протидії корупції, спрямовані на створення основ для подальшого проведення реформи у цій сфері, визначені у Законі України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 рр. від 14 жовтня 2014 № 1699–VII. Зокрема, спрямовані на зменшення дискреційних повноважень, відкритість та прозорість адміністративних рішень, обмеження можливостей для контактів між чиновником та клієнтом, урегулювання порядку надання адміністративних послуг, тощо [7].

Державна програма щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2015–2017 рр. (далі – Державна програма), яка вміщує заходи з інституалізації Національної антикорупційної стратегії, за структурою відповідає вказаній Стратегії та містить перелік заходів, обсяги і джерела фінансування, очікувані результати, індикатори, строки, відповідальних виконавців, а також партнерів із реалізації заходів. Соціологічні та наукові дослідження, присвячені питанню поширення корупції в Україні та причин її виникнення, що проводилися в останні роки і результати яких закладено в основу Державної програми, чітко вказують на те, що сфера надання адміністративних послуг залишається найбільш насиченою корупціогенними ризиками. Зважаючи на це, один із основних акцентів Державна програма робить на заходах щодо реформування системи адміністративних процедур. Насамперед, це розробка і прийняття нормативно-правових актів, ключову позицію в списку яких займає Адміністративно-процедурний кодекс. Відмова від територіального монополізму під час надання адміністративних послуг – ще одна важлива умова подолання корупційних проявів у відносинах органів державної влади та громадян [8].

Декларативний характер указаних документів, відсутність реально визначених кроків та відповідальних осіб, як власне тільки нещодавнє створення та набрання функціональної спроможності суб'єктом контролю та координації, призвело до відсутності відчутних позитивних результатів у запобіганні корупції в діяльності Держгеокадастру України.

Для розв'язання окресленої проблеми та на виконання ч. 1 ст. 19 Закону України «Про запобігання корупції» [9] Держгеокадастром України було затверджено План Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру з виконання заходів щодо запобігання корупції в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, затверджених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 5 жовтня 2016 р. № 803-р [10], передбачено комплекс з виконання заходів щодо запобігання корупції, а саме в частині делегування повноважень з надання безконтактних адміністративних послуг шляхом децентралізації такої послуги, зокрема й стороннім суб'єктам (сертифікованим інженерам-землевпорядникам, саморегулівним організаціям – *В.Т.*).

Цей комплекс заходів спрямований на виключення корупційної складової під час надання послуг у сфері ведення Державного земельного кадастру та надання відповідної інформації з нього, а також зниження корупційних ризиків та забезпечення прозорості і неупередженості під час погодження та проведення експертизи документації із землеустрою щодо відведення земельної ділянки територіальними органами Держгеокадастру України та публічності вказаних процедур.

Серед указаних заходів уже запроваджено погодження проектів землеустрою за принципом «екстериторіальності», зокрема і через надання цієї адміністративної послуги безконтактно, про що було згадано вище. Запровадження такого заходу зумовлено значними корупційними ризиками під час погодження проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок у зв'язку із контактом розробника такої документації та посадової особи територіального органу Держгеокадастру України, яка її погоджує [11; 12].

Для вирішення проблем специфіки в галузі було запропоновано запровадити погодження проектів землеустрою щодо відведення земельної ділянки територіальними органами Держгеокадастру України за принципом «екстериторіальності» та публічності процедури їх погодження, яка полягає у тому, що розробник документації завантажує скановану версію проекту землеустрою через свій електронний кабінет на сайті Держгеокадастру України, а програмне забезпечення в автономному порядку обирає будь-який територіальний орган, який здійснюватиме її погодження, а через 10 днів (а не місяць і більше, як це було раніше – *В.Т.*) отримує або позитивну відповідь, або чіткий перелік зауважень, які розробнику необхідно усунути. За ініціативою Держгеокадастру України та Міністертсва аграрної політики та продовольства України 31 серпня 2016 р. Кабінетом Міністрів України прийнято постанову № 580 «Деякі питання реалізації пілотного проекту із запровадження «екстериторіальності» погодження проектів землеустрою щодо відведення земельної ділянки територіальними органами Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру» [13], в рамках її реалізації у жовтні 2016 р. було запроваджено погодження територіальними органами Держгеокадастру України проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок виключно за принципом «екстериторіальності».

Відповідно до Постанови Кабінет Міністрів України «Про реформування територіальних органів Державної служби з питань геодезії, картографії та кадастру» від 31 серпня 2016 р. № 581 [14] територіальні органи Держгеокадастру України в районах (містах) реорганізовані в структурні підрозділи головних управлінь Держгеокадастру в областях та ліквідуються як юридичні особи публічного права. За рахунок вивільнення штатних одиниць було збільшено кадровий ресурс для надання адміністративних послуг (зокрема державних кадастрових реєстраторів, експертів із погодження проектів землеустрою). Ці заходи були спрямовані на прискорення розгляду документації із землеустрою та на антикорупційний ефект, який полягав у тому, що процедура прийняття рішень щодо погодження проекту землеустрою посадовою особою територіального органу Держгеокадастру України трансформувалась у процедуру надання адміністративної послуги із погодження проекту землеустрою експертами Держгеокадастру України, тобто передбачає посилення державного контролю за законністю та якістю розробки відповідної документації, а саме в частині проходження державної експертизи землевпорядної документації.

Незважаючи на те, що Асоціацією «Земельна спілка України» (далі– Асоціація) Уряду України «Десять кроків для подолання корупції у земельних відносинах» ще в 2014 р. було запропоновано відповідно до учасних умов та з метою подолання корупційного чинника в частині маніпулювання висновками експертизи, висунення необґрунтованих та формальних зауважень, багаторазове повернення землевпорядної документації на «доопрацювання» взагалі відмовитись від такої форми контролю відповідності документації із землеустрою вимогам законодавства, оскільки вже на той час земельним законодавством України було визначено більш адекватні та дієві форми забезпечення якості документації із землеустрою фахівцями, кваліфікаційні вимоги до яких є набагато вищими, ніж до експертів державної експертизи, а саме: п. 4, ст. 9 Закону України «Про Державний земельний кадастр» визначено, що перевірка відповідності поданих документів вимогам законодавства, зокрема і проекту землеустрою покладається на державних кадастрових реєстраторів – державних службовців, які мають вищу землевпорядну або юридичну освіту та стаж землевпорядної або юридичної роботи не менше, ніж два роки, а також Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо дерегуляції господарської діяльності з проведення робіт із

землеустрою та землеоціночних робіт» встановлено, що відповідність документації із землеустрою положенням нормативно-технічних документів, державних стандартів, норм і правил у сфері землеустрою засвідчується сертифікованим інженером-землевпорядником, який відповідає за якість робіт із землеустрою. При цьому професійною діяльністю у сфері землеустрою можуть займатися громадяни, які мають спеціальну вищу освіту, отримали кваліфікацію інженера-землевпорядника, мають стаж роботи за спеціальністю не менше одного року, склали кваліфікаційний іспит та одержали сертифікат.

Отже, на законодавчому рівні вже передбачено, окрім державної експертизи, подвійну форму контролю щодо перевірки проекту землеустрою вимогам законодавства. При цьому вимоги, які ставляться до сертифікованих інженерів-землевпорядників і державних кадастрових реєстраторів є істотно вищими за експертів державної експертизи.

Слід погодитись з тезою фахівців у галузі, що збереження державної експертизи в існуючій формі призводить до потрійного контролю за відповідністю вимогам законодавства документації із землеустрою, що явно є надмірною формою державного регулювання у сфері землеустрою [15].

Однак спроба Асоціації стосовно підтримки та прийняття проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо усунення адміністративних бар'єрів при розробленні документації із землеустрою» (від 20 червня 2014 р. № 4138а) не знайшла свого відображення на законодавчому рівні.

Отже, сьогодні фаховою комісією Держгеокадастру України відібраний 371 експерт [16] відповідно до критеріїв, установленим ст. 23 Закону України «Про державну експертизу землевпорядної документації»; склав кваліфікаційний іспит у Держгеокадастрі України; визначений експертом державної експертизи для погодження документації по всій Україні, яким для підвищення якості надання висновків відкрито доступ до Державного земельного кадастру в режимі читання [17].

Слід зазначити, що для усунення безпосереднього спілкування розробника документації із землеустрою з посадовими особами Держгеокадастру України забезпечено можливість подачі проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок та можливість перевірки стану розгляду таких проектів за допомогою офіційного веб-сайту Держгеокадастру України. Так, у 2016 р. онлайн надійшло 1442 проекти, у 2017 р. – 3652. За 5 місяців з початку реалізації пілотного проекту (03 жовтня 2016 р. – 31 січня 2017 р.) на погодження надійшло 34 802 проекти землеустрою щодо відведення земельних ділянок, з них 22 474 – погоджено, 12 328 – повернуто на доопрацювання [18].

«Екстериторіальний» принцип погодження проектів землеустрою призвів до потужного ефекту, оскільки цей принцип виключає ризики, пов'язані з можливістю отримання неправомірної вигоди за прийняття позитивного рішення щодо погодження проекту землеустрою посадовою особою територіального органу Держгеокадастру України або надання переваг місцевим розробникам проектів землеустрою.

Незважаючи на те, що за допомогою принципу «екстериторіальності» під час погодження проектів землеустрою розв'язано проблему викорінення корупції на місцях шляхом усунення безпосереднього спілкування розробника документації із землеустрою з посадовими особами Держгеокадастру України та територіального монополізму під час надання адміністративних послуг, проте залишається невирішеною проблема щодо встановлення єдиних стандартів, підходів і принципів до розробки та погодження землевпорядної документації на загальнодержавному рівні через таку причину: для того, щоб встановити єдині стандарти та підходи, необхідно, щоб ці стандарти і підходи були розроблені, затверджені і впроваджені або хоча б рекомендовані Держгеокадастром України. Відсутність таких норм і підходів, сформульованих в одному документі, зрозумілому як розробникам землевпорядної документації, так і експертам Держгеокадастру України, які перевіряють таку документацію за принципом «екстериторіальності», вносять неоднозначність у цей процес.

При цьому важливою гарантією прав виконавців та споживачів землевпорядних послуг є як чіткість визначення процедур застосування зазначених способів забезпечення, так і вказівка про можливість та необхідність перевірки судом (адміністративним) законності прийняття рішення контролюючим органом про їх застосування. Подальші дослідження способів забезпечення виконання розробником землевпорядної документації та уніфікація, конкретизація в основному нормативно-правовому акті процедури їх застосування дозволить підвищити їх ефективність на практиці та створить реальні умови гарантування прав виконавців та споживачів землевпорядних послуг, при цьому суттєво зменшиться завантаженість адміністративних судів [19, с. 127].

З метою уніфікації видів документації із землеустрою, усунення розбіжностей у назвах документацій із землеустрою у різних законах, визначення виключного переліку суб'єктів, які здійснюють погодження конкретних видів документації із землеустрою, та складу і змісту усіх видів документації із землеустрою було прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визначення складу, змісту та порядку погодження документації із землеустрою» [20], внесення змін до Земельного кодексу України та законів України «Про землеустрій», «Про державну експертизу землевпорядної документації», «Про правовий режим земель охоронних зон об'єктів магістральних трубопроводів», «Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів», «Про охорону земель», «Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв)», «Про Державний земельний кадастр», «Про державний контроль за використ-

танням та охороною земель», «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності», що дало змогу: уніфікувати види документації із землеустрою та визначити їх склад і зміст; усунути розбіжності у назвах документацій із землеустрою; визначити виключний перелік суб'єктів, які здійснюють погодження та затвердження конкретних видів документації із землеустрою.

Проте така спроба не розв'язала проблему відсутності способів забезпечення виконання розробником землевпорядної документації та уніфікації, конкретизації в одному нормативно-правовому акті процедури їх застосування.

Отже, розробник зі свого боку, як і раніше, робить документацію «як знає і вміє», а таємний експерт на свій розсуд у рамках «чинного законодавства», щоб не брати на себе зайву відповідальність за узгодження щодо виділення земельної ділянки, яка розташована за кілька сотень кілометрів від нього, намагається відповісти відмовою з величезною кількістю зауважень, тим більше, що відповідальність за відмову у погодженні такого проекту для «таємного експерта» не передбачена, та й наступного разу такий проект потрапить на узгодження вже до іншого «таємного експерта» [21].

У наукових та професійних колах переважає думка, що врегулюванням цих питань стане розробка профільними громадськими організаціями шаблонів або еталонів для всіх видів землевпорядних документацій, прийняття їх і затвердження Держгеокадастром України, така думка займає особливе місце в розрізі подальшого розвитку в рамках делегування повноважень сертифікованим інженерам-землевпорядникам щодо ведення державного земельного кадастру.

Ситуація навколо запровадження в Україні ефективної адміністративної процедури, яка, як відомо, дозволила б суттєво зменшити корупційні ризики, обумовлені існуючими нині бюрократією під час прийняття тих чи інших рішень, специфікою процедур прийняття рішень, відсутністю нормальних механізмів позасудового захисту прав і свобод громадян, які порушуються органами виконавчої влади та їх посадовими особами.

Проте окремого закону, який би регламентував адміністративну процедуру, так і не прийнято. Хоча громадськістю у співпраці з представниками влади та зарубіжними партнерами давно розроблено якісний проект Закону «Про адміністративну процедуру», прийняття якого «гальмується» Мінюстом шляхом «доопрацювання», «міжвідомчого узгодження» тощо [22, с. 62–63].

Зважаючи на вищезазначене, слід зробити акцент на заходах щодо реформування адміністративних процедур. Насамперед, це розробка і прийняття нормативно-правових актів, ключову позицію в списку яких займає проект Закону «Про адміністративну процедуру», або як альтернатива уніфікувати процедуру шляхом розробки та прийняття Інструкції або Порядку, Положення щодо погодження документації із землеустрою територіальними органами Держгеокадастру України, який повинен містити інформацію щодо механізмів його реалізації.

З появою чітких вимог до розробки документацій та правил їх перевірки зменшиться можливість для зловживань і безпідставних відмов у погодженні експертами землевпорядних документацій.

Отже, усуненню корупційних ризиків у діяльності Держгеокадастру України сприятиме успішне здійснення намічених заходів у цьому напрямку, що дозволить створити замінити (уніфікувати) різні, часто суперечливі, процедури (порядки) у десятках різних нормативно-правових актах, за допомогою яких здійснюється регулювання процедури щодо погодження проекту землеустрою. Тобто замість використання багатьох нормативних актів процедурні положення викладені в одному, а інші закони можуть містити у разі потреби лише особливості для певних категорій землевпорядної документації. Таке правове поле є зрозумілішим як для розробника землевпорядної документації, так і для експертів державної експертизи.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Корупційні ризики в діяльності державних службовців : роз'яснення Міністерства юстиції України від 12.04.201 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.zakon4. rada.gov.ua/ laws/show/n002632311.

2. Про Національну антикорупційну стратегію на 2011–2015 роки : Указ Президента України від 21 жовт. 2011 р. № 1001/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1001/2011.

3. Альтернативний звіт з оцінки ефективності державної антикорупційної політики / Р.Г. Рябошапка, О.С. Хмара, А.В. Кухарук, М.І. Хавронюк, О.В. Калітенко; За заг. ред. А.В. Волошиної. – К., 2015. – 268 с.

4. Про затвердження Методології оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади : Рішення, Форма типового документа від 02.12.2016 № 126 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1718-16/paran13#n13.

5. Корупційні ризики надання адміністративних послуг та контрольно-наглядової діяльності в Україні / [Ігор Коліушко, Віктор Тимощук, Олександр Банчук та ін.; Ірина Бекешкіна]; Центр політико-правових реформ, Фонд «Демократичні ініціативи». – К., ФОП Москаленко О.М., 2009. – 196 с.

6. Про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру : Постанова Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 р. № 15 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/15-2015-%D0%BF.

7. Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1699-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1699-18.

8. Про затвердження Державної програми щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні [...] Кабінет Міністрів України; Постанова від 29.04.2015 № 265 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/265-2015-%D0%BF/paran62#n19.

9. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/1700-18.

10. Про затвердження плану Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру з виконання заходів щодо запобігання корупції в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 5 жовтня 2016 р. № 803-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://land.gov.ua/info/plan-derzhavnoi-sluzhby-ukrainy-z-pytan-heodezii-kartohrafii-ta-kadastru-z-vykonannia-zakhodiv-shchodo-zapobihannia-koruptsii-v-ministerstvakh-inshykh-tsentralnykh-orhanakh-vykonavchoi-vlady-zatve/.

11.Інформація про стан виконання Держгеокадастром України протягом 2016 року Державної програми щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2015–2017 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://land.gov.ua/info/informatsiia-pro-stan-vykonannia-derzhheokadastrom-protiahom-2016-roku-derzhavnoi-prohramy-shchodo-realizatsii-zasad-derzhavnoi-antykoruptsiinoi-polityky-v-ukraini-antykoruptsiinoi-stratehii-na-2015/.

12. Погодження проектів землеустрою [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://land.gov.ua/z-pochatku-2016-roku-do-mistsevykh-biudzhetiv-vid-prodazhu-zemelnykh-dilianok-i-prav-na-zemelni-dilianky-nadiishlo-maizhe-11-mln-hryven/.

13. Деякі питання реалізації пілотного проекту із запровадження принципу екстериторіальності погодження проектів землеустрою щодо відведення земельної ділянки територіальними органами Державної служби з питань геодезії, картографії та кадастру, Кабінет Міністрів України : Постанова від 31.08.2016 № 580 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-2016-п.

14. Про реформування територіальних органів Державної служби з питань геодезії, картографії та кадастру, Кабінет Міністрів України : Постанова від 31.08.2016 № 581 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/581-2016-п.

15. Мартин А.Г. Асоціація «Земельна спілка України» – Уряду України «Десять кроків для подолання корупції у земельних відносинах» від 11 липня 2014 року. / А.Г. Мартин, С.Б. Біленко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zem.ua/files/Ten_steps_ZSU.pdf.

16. Оцінка ефективності запровадження пілотного проекту екстериторіальності погодження проектів землеустрою щодо відведення земельної ділянки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://land.gov.ua/info/otsinka-efektyvnosti-zaprovadzhennia-pilotnoho-proektu-eksterytorialnosti-pohodzhennia-proektiv-zemleustroiu-shchodo-vidvedennia-zemelnoi-dilianky/.

17. Про державну експертизу землевпорядної документації Верховна Рада України : Закон від 17.06.2004 № 1808-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1808-15.

18. Оцінка ефективності запровадження пілотного проекту екстериторіальності погодження проектів землеустрою щодо відведення земельної ділянки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://land.gov.ua/info/otsinka-efektyvnosti-zaprovadzhennia-pilotnoho-proektu-eksterytorialnosti-pohodzhennia-proektiv-zemleustroiu-shchodo-vidvedennia-zemelnoi-dilianky/.

19. Тильчик О.В. Правове регулювання способів та процедур забезпечення виконання податкового обов'язку в Україні: сучасний стан / Ольга Віталіївна Тильчик // Збірник наукових праць ; Донецький юридичний інститут МВС України. – Кривий Ріг. – 2015. – № 2 (55). – С. 122–130.

20. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визначення складу, змісту та порядку [...], Верховна Рада України : Закон від 02.06.2015 № 497-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/497-19.

21. Райков І. Зламати хребет гідрі корупції / Ігор Райков // НВ Бізнес. – 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://biz.nv.ua/ukr/experts/raikov/zlamati-hrebet-gidri-koruptsiji-1137716.html.

22. Запобігання корупції: методичні рекомендації для місцевих активістів / [Д.О. Калмиков, Д.В. Сінченко, О.О. Сорока, М.І. Хавронюк, Г.Л. Шведова]; за заг. ред. М.І. Хавронюка. – К. : ФОП Москаленко О.М., 2017. – 242 с.

ЗМІСТ

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

Андрусів Л. М.
ОПРИЛЮДНЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ ЯК СТАДІЯ ПРАВОТВОРЧОСТІ 3

Андрухів О. І.
ІСТОРИКО-ПРАВОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ СТАТУСУ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ІНСТИТУТУ ГРОМАДСЬКИХ ІНСПЕКТОРІВ В ЗАХІДНИХ ОБЛАСТЯХ УРСР У ПОВОЄННІ РОКИ 6

Дудченко В. В.
МІЖОСОБИСТІСНА ЦІННІСТЬ ПРАВА (ЗА ВЧЕННЯМ КАРЛОСА КОССІО) 10

Ілин Л. М.
ОКРЕМІ ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ІМПЕРСЬКОГО ТА КРАЙОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА У ГАЛИЧИНІ ОСТАННЬОЇ ТРЕТИНИ XIX СТ. 16

Меленко О. В.
ПСИХОЛОГО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІСТУ ЮРИДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ОСОБИСТІСНИХ ЯКОСТЕЙ (ПРОФЕСІОГРАМА ПРАВНИКА) 20

Третяк С. М.
СТВОРЕННЯ ЕФЕКТИВНИХ І ПРОЗОРИХ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ПРОЦЕСІ РОЗБУДОВИ УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА 24

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО

Варунц Л. Д.
ОСОБЛИВОСТІ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ГЛАВИ ДЕРЖАВИ У КАНАДІ 28

Кіріка Д. В.
ВПЛИВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ НА ДЕМОКРАТИЧНУ ТРАНСФОРМАЦІЮ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ 32

Рябовол Л. Т.
КОНСТИТУЦІЙНИЙ ЛАД УКРАЇНИ: НАУКОВА ДИСКУСІЯ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ І СТРУКТУРУВАННЯ 37

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС

Алєксєєва Н. С.
ЗУСТРІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯК ЗАСІБ ЗАХИСТУ ІНТЕРЕСІВ ВІДПОВІДАЧА В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ 42

Капітаненко Н. П.
КОМЕРЦІЙНА ТАЄМНИЦЯ ЯК ОБ'ЄКТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ 47

Кострюков С. В., Куліних К. А.
ОСОБЛИВОСТІ ДОГОВОРУ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРІВ ЗАЛІЗНИЧНИМ ТРАНСПОРТОМ 51

Майкут Х. В.
ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ МЕДИЧНОЇ ПОМИЛКИ 54

Ольховик Л. А., Фучеджі В. Д.
ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ 58

Федоренко Т. В.
ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СПАДКУВАННЯ ЗА ЗАПОВІТОМ 63

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС

Артеменко Л. В.
ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦІЛЬОВОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В УКРАЇНІ 66

Бочков П. В.
ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ РЕЛІГІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ
ЯК РІЗНОВИД ПОЗАКУЛЬТОВОЇ РЕЛІГІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 70

Куліев А. Ю., Цимбаліст Л. С.
ОСОБЛИВОСТІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ
МОРСЬКОГО АГЕНТА В УКРАЇНІ 74

Мельничук М. О.
ВІДШКОДУВАННЯ ВТРАЧЕНОЇ ВИГОДИ В ГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ 78

ТРУДОВЕ ПРАВО

Марусевич Д. О.
ФІНАНСОВО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ГРОШОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ 82

АДМІНІСТРАТИВНЕ ТА ФІНАНСОВЕ ПРАВО

Берегеля І. М.
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАХИСТУ ТВАРИН ВІД ЖОРСТОКОГО
ПОВОДЖЕННЯ, ЯКІ ВИКОРИСТОВУЄ ЛЮДИНА ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ЗАХОДІВ 87

Біленко М. С.
КОРПОРАТИВНІ ПРАВА ГОСПОДАРЮЮЧИХ СУБ'ЄКТІВ
ЯК ОБ'ЄКТ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ 92

Біленко О. А.
АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ПРО АДМІНІСТРАТИВНУ
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ВЧИНЕННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ КОРУПЦІЄЮ 96

Гіденко Є. С.
ОСОБЛИВОСТІ ЗАТРИМАННЯ ОСОБИ ПОЛІЦЕЙСЬКИМ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ЗБРОЇ 99

Гончар А. Г.
ВИДИ ФІНАНСУВАННЯ І МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ 104

Капля О. М.
ДОСТУПНІСТЬ СУДОВОГО ЗАХИСТУ ЯК ПРИНЦИП
АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА УКРАЇНИ 109

Кубаєнко А. В.
ПРОБЛЕМИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В ПОЛІЦІЇ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД 114

Лісовол О. М.
ГЕНЕЗИС ФІНАНСОВО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВАЛЮТНОГО КОНТРОЛЮ 119

Максіменцева Н. О.
НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
У ГАЛУЗІ ВИКОРИСТАННЯ ТА ВІДТВОРЕННЯ НАДР 124

Нечипорук Ю. М.
ОСОБЛИВОСТІ СПІВВІДНОШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ТА ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ
ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СФЕРІ 130

Овсянников Е. С.
СТРУКТУРА БЮДЖЕТНЫХ РАСХОДОВ ПО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВУ УКРАИНЫ 135

Петровський О. М.
ДО ПИТАННЯ ПРО ФОРМУВАННЯ ЄДИНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ 142

Сіренко М. М.
ПОДАТКОВО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН КРЕДИТУВАННЯ 146

Тильчик В. В., Шпак Н. А.
ДО ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
УСУНЕННЯ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ У ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ
З ПИТАНЬ ГЕОДЕЗІЇ, КАРТОГРАФІЇ ТА КАДАСТРУ УКРАЇНИ 149

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВІТЧИЗНЯНОЇ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

Науковий збірник

Випуск 3

Коректура – Н.В. Богданова, Н.С. Ігнатова

Комп'ютерна верстка – С.Ю. Калабухова

Формат 60х84/8.
Обл.-вид. арк. 29,03, ум.-друк. арк. 29,06.
Папір офсетний. Цифровий друк.
Наклад 300 примірників. Замовлення № 1253

Видавництво і друкарня – Видавничий дім «Гельветика»